

Liite

Suunnitelma: Tekoäly koulutuksen tukena VAAOssa -hanke

Toteuttaja: Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä, Valkeakosken ammattiopisto VAAO

Rahoittaja: Oppisopimusrahasto

Sisällys

Tiivistelmä	2
Tausta ja tarve	3
Hankkeen kohderyhmät	3
Hankkeen tavoitteet ja tulokset	4
Hankkeen toteutus ja seuranta	5
Hankkeen toimijat	6
Hankkeen kustannukset	7

Tiivistelmä

Hanke: Tekoäly koulutuksen tukena VAAOssa

Kesto: 10/2025-3/2027 (rahoittajan päätösaikataulusta riippuen)

Tarve: Tekoäly on nousemassa keskeiseen rooliin VAAOn strategiassa vuoden 2026 alusta. Sen avulla tehostetaan työskentelyä, oppimista, ohjausta ja työelämäyhteistyötä vastaten samalla koulutuksen resurssihaasteisiin. Tekoäly tarjoaa uusia ratkaisuja myös suomen kielen omaksumiseen, millä edistetään maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kotoutumista ja koulutus- sekä oppisopimukseen pääsyä. Tekoälyn hallittu käyttöönotto edellyttää henkilöstön osaamisen vahvistamista ja teknologian integrointia osaksi oppilaitoksen digitaalista infrastruktuuria.

Tavoitteet:

- 1) ”Tekoälyloikan” toteuttaminen VAAOn koulutusprosesseissa oppilaitoksessa ja työpaikoilla (koulutussopimus ja oppisopimus)
- 2) S2-opetuksen ja -oppimisen tehostaminen tekoälyn avulla – ”väsymätön S2-tekoällyparraaja”

Toiminta: Tekoälylinjausten tekeminen, valikoitujen työkalujen toimeenpano yhteistyössä kumppaneiden ja palvelutarjoajien kanssa, henkilöstön osaamisen kehittäminen, seuranta ja tiedottaminen

Mittarit: Käyttäjäkokemukset, työskentelyn tehostuminen, henkilöstön tekoälyosaamisen kehittyminen, opiskelijoiden oppimistulokset, maahanmuuttajataustaisten työelämäprosesseihin osallistuminen.

Budjetti: 76 000 euroa

Tausta ja tarve

Työskentelyn tehostuminen, digipedagogiikan monipuolistuminen ja työelämäprosessien sujuvoittaminen

Tekoäly on voimakkaasti kehittyvä osa-alue ammatillisessa koulutuksessa. VAAOssa tekoäly on nousemassa merkittävään asemaan 1/2026 voimaanastuvassa uudessa strategiassa.

Tekoäly on avainasemassa yleisen työskentelyn, työelämäyhteistyön, ohjauksen, oppimisen ja analytiikan tehostamisessa tarjoten ratkaisuja modernin ammatillisen koulutuksen vaatimuksille ja sen rahoitus pohjan kapenemiselle.

Tekoälyn hallittu toimeenpano on monitahoinen prosessi, joka edellyttää henkilöstön osaamisen kehittämistä, oikeiden työkalujen valitsemista ja niiden integrointia olemassa olevaan digi-infrastruktuuriin, jatkuvaa toiminnan kehittämistä sekä jalkauttamista oppilaitoksessa ja työpaikalla oppimisen prosesseissa.

Tekoälyn laajalla toimeenpanolla, ”tekoälyloikalla”, tavoitellaan VAAOssa yleistä työskentelyn ja oppimisen tehostamista sekä työelämäyhteistyön laatua ja sujuvoittamista. Digitaalisuudesta on tavoiteltu koulutuksen järjestämiseen resurssitehokkuutta ennenkin, mutta pullonkaulaksi on tunnistettu perinteisten pedagogisten digityökalujen yksipuolisuus. Esimerkiksi suullisia tehtäviä kielen tai asiakaspalvelutilanteiden varalle ei ole ollut tarjolla omaehtoiseen, itsenäiseen harjoitteluun. Tekoälyn ansiosta tilanne on korjaantumassa.

Maahanmuutto ja S2-opinnot

Maahanmuuton ennakoidaan kasvavan VAAOn toiminta-alueella. Maahanmuuttajataustaisten kielitaidon (suomi toisena kielenä S2) parantamiselle tulee kehittää uusia menetelmiä, sillä suomen kielen osaaminen on oleellinen osa ammattitaitoa, kotoutumista ja työllistymistä.

Ammatillisessa koulutuksessa puutteet suomen kielen osaamisessa näkyvät kouluarjessa, opintojen etenemisessä ja tuen järjestämismahdollisuuksissa sekä siinä, että työpaikoille on haastavampaa päästä oppimaan koulutus- tai oppisopimukseen.

Samalla, kun maahanmuutto kasvaa, koulutuksen järjestämisen resurssit vähenevät. Tekoäly ja muu teknologinen kehittyminen antavat ratkaisun avaimia tähän haastavaan yhtälöön. Hankkeen valmistelun yhteydessä tehtyjen selvitysten perusteella erityisesti tekoäly tarjoaa vaihtoehtoja opiskelijoiden ohjattuun ja omaehtoiseen kielitaidon kehittämiseen. Kielitaidon (S2) kehittyminen edistää myös työpaikkaympäristöjen soveltuvuutta oppimisympäristöinä maahanmuuttotataustaisille opiskelijoille.

Hankkeen kohderyhmät

Hankkeen suorat kohderyhmät ovat

- opetus- ja ohjaushenkilöstö: tekoälytyökalujen käyttäjäkunta koulutus- ja ohjausprosesseissa
- opiskelijat: tekoälytyökalujen hyödyntäjät omaehtoisessa ja ohjatussa oppimisessa
- työelämäkumppanit: tekoälytyökalujen pilotointiin ja käyttämiseen osallistuvat työpaikkojen edustajat

Hankkeen välilliset kohderyhmät ovat

- kaikki sidosryhmät, jotka hyötyvät koulutuksen järjestämisen tehostumisesta ja laadun parantumisesta

Hankkeen tavoitteet ja tulokset

Hankkeessa on kaksi tavoitetta:

Tavoite 1: ”Tekoälyloikan” toteuttaminen VAAOn koulutusprosesseissa oppilaitoksessa ja työpaikoilla (koulutussopimus ja oppisopimus)

Tavoitteen 1 tulokset ovat:

- Henkilöstön työskentely koulutusprosesseissa tehostuu tekoälyn tuella. Tämä koskee esimerkiksi aineistojen tuottamista, suunnittelua, ohjausta, seuranta, tiedonkulkua ja työelämäyhteistyötä.
- Henkilöstön tekoälyosaaminen kehittyy systemaattisesti koulutusprosessien tarpeita painottaen (pedagogiikka, ohjaus, henkilökohtaistaminen, työpaikalla oppiminen).
- VAAOn pedagoginen tekoälytyökalupakki määritellään, priorisoidaan ja otetaan hallitusti käyttöön nykyinen digi-infrastruktuuri huomioiden. Työkalupakki sisältää yleiset tekoälyratkaisut ja niiden käyttöönoton linjaukset koulutusprosessien tarpeisiin oppilaitoksessa ja työpaikalla oppimisen (koulutussopimus, oppisopimus) prosesseissa.

Tavoite 2: S2-opetuksen ja -oppimisen tehostaminen tekoälyn avulla – ”väsymätön S2-tekoälysparraaja”

Tavoitteen 2 tulokset ovat:

- Tekoälypohjainen S2-sparraaja tukee maahanmuuttotaustaisten opiskelijoiden suomen kielen suullisen ja kirjallisen taidon omaehtoista ja ohjattua oppimista huomioiden tutkinnon perusteet ja valitut ammattialat.
- Suomen kielen taitojen kehittyessä opiskelijoiden mahdollisuudet siirtyä työpaikkaympäristöihin oppisopimuksen tai koulutussopimuksen kautta paranevat merkittävästi.

Tekoäly on avainasemassa työskentelyn tehostamisessa, työelämäyhteistyössä, oppimisessa, ohjauksessa ja analytiikassa. Tekoälyn hallittu toimeenpano edellyttää henkilöstön osaamisen

kehittämistä, oikeiden työkalujen valitsemista ja integrointia olemassa olevaan digi-infrastruktuuriin (erityisesti Microsoft-ympäristö sekä oppimisalustat). Lisäksi suorat ja välilliset tietosuoja-asiat on selvitettävä ja linjattava huolella, kun suunnitellaan tekoälyn käyttöä.

Tekoälyn laajalla toimeenpanolla, ”tekoälyloikalla”, tavoitellaan VAAOssa yleistä työskentelyn ja oppimisen tehostamista. Generatiivinen tekoäly mahdollistaa muun muassa digiaineistojen luomisen, analysoinnin ja automatisoinnin kautta työskentelyn tehostamismahdollisuuksia. Opiskelijoille generatiivinen tekoäly mahdollistaa suullisen ja kirjallisen ohjaus- ja harjoitustuen ilman, että opettajan välitöntä läsnäoloa vaaditaan koko ajan. Tekoälyn avulla voidaan tukea työpaikalla oppimista esimerkiksi luomalla interaktiivisia keskusteluoppaita substanssi- tai ohjaustarpeisiin. Tekoälyä voi hyödyntää myös seurantaan ja oppimisanalytiikkaan.

Omaksi tavoitteekseen eritelty S2-tekoälysparraaja toimii VAAOn pedagogisten asiantuntijoiden määrittämien toimintamallien ja sisältöjen puitteissa. Työkalua hyödynnetään paitsi opettajan antamassa opetuksessa myös omaehtoisessa harjoittelemisessa. ”Väsymättömän S2-tekoälysparraajan” periaatteena on, että opiskelija voi tehdä kirjallisia ja suullisia toistoja rajattomasti omalla ajallaan tai oppitunneilla, mutta kuitenkin VAAOn asiantuntijoiden määrittämässä viitekehyksessä. Tekoälysparraajan on tarkoitus noudattaa valittujen tutkinnon osien rakennetta ja sisältöjä ja olla integroitavissa VAAOn digitaalisiin oppimisympäristöihin ja analytiikkaratkaisuihin.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön perehdytyksellä varmistetaan, että tekoälysparraajaa osataan hyödyntää monipuolisesti opetuksessa. Opiskelijoita perehdytetään tekoälysparraajan hyödyntämiseen oppituntien ulkopuolella itsenäiseen oppimiseen.

Hankkeen toteutus ja seuranta

Toteutus:

Hankkeessa selvitetään toimivimmat työkalut ja palvelut tekoälyn soveltamiseen huomioiden VAAOn toimintaympäristöön digitaalisen oppimisalustan integraatiomahdollisuudet, ohjaustyökalut ja oppimisanalytiikka.

Kehitettävien ratkaisujen tulee soveltua VAAOn nykyiseen digi-infrastruktuuriin (alustat, tiedonsiirto ja analytiikka) sekä tehostaa opettajien työskentelyä ja opiskelijoiden oppimista.

Yhteistyössä VAAOn opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä digitaalisten kehittäjien kanssa määritetään keinot ja palvelut, joihin tekoälyä hyödynnetään oppilaitos- ja työpaikkaympäristössä. Tämän perusteella valitaan soveltuvat tekoälytuotteet ja palvelutarjoajat. Lisäksi kehitetään olemassa olevia digitaalisia työkaluja tukemaan kokonaisuutta. Valitut palvelutarjoajat tukevat VAAOa priorisoitavien tekoälypalveluiden ja -tuotteiden määrittämisessä, niiden kehittämisen ja/tai hankinnan ja toimeenpanon suunnittelussa sekä integroimisessa nykyiseen digi-infrastruktuuriin.

Kehittäminen tapahtuu VAAOn sisäisen kehittämisryhmän toimesta sekä soveltuvin osin palvelutarjoajien yhteistyönä.

VAAOn sisäiseen kehittämisryhmään kuuluu digikehittäjiä sekä valikoitujen ammattialojen ja suomen kielen (S2) asiantuntijoita. Lisäksi osallistetaan tietosuojaryhmää tekoälyyn liittyvien tietosuojalinjausten suunnitteluun ja valmisteluun.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tekoälyosaamista kehitetään sisäisissä ja ulkoisten asiantuntijoiden järjestämissä perehdytystilaisuuksissa. Henkilöstön riittävällä tekoälyosaamisella varmistetaan hankkeessa toimeenpantavien tekoälyratkaisujen onnistunut toimeenpano.

Hankkeen kesto: 10/2025–3/2027. (Huom. alku ja loppu riippuvat rahoittajan päätösaikataulusta).

Toimenpiteet:

- Sisäisen hanketyöryhmän nimeäminen ja toiminnan aloittaminen (10/2025)
- Selvitykset ja palvelutarjoajien kartoittaminen, tekoälytyökalujen spesifikaatioiden määrittäminen porrastetusti (10/2025–3/2026)
- Työkalujen käyttöönotto ja perehdytykset porrastetusti (1–10/2026)
- Yleinen tekoälyn käytön suunnittelu ja henkilöstön osaamisen kehittäminen porrastetusti (1–12/2026)
- Jatkokehittämisen suunnittelu, loppuraportointi ja tulosten levittäminen (10/2026–3/2027)
- Toimenpiteiden etenemisen ja vaikutusten seuranta, tiedottaminen, korjaavat toimenpiteet (koko hankkeen ajan)

Etenemisen ja tulosten seuranta:

- Toimenpiteiden ja kehitystuotosten toteutuminen, talousseuranta
- Opiskelijoiden oppimistulosten seuranta reaaliaikaisesti raportointijärjestelmästä sekä oppimisalustoilta
- S2-opiskelijoiden työelämässä oppimisen edistyminen
- Henkilöstön tekoäly- ja siihen sidoksissa olevan osaamisen kehittyminen
- Opiskelijoiden ja henkilöstön käyttökokemusten seuranta olemassa olevia ja räätälöityjä palautteita hyödyntäen
- Seuranta puolivuositain yhtymähallituksessa
- Raportointi rahoittajalle vuosittain tai muun ohjeistuksen mukaisesti. Jatkuva seuranta hanketiimissä sekä kehitysjohtajan toimesta.

Pitkäaikaisten vaikutusten ja vaikuttavuuden mittareina käytetään kohderyhmän oppisopimusten/koulutusopimusten määrän sekä työllistymisen kehittymistä, työelämäpalautetta työelämässä oppimisesta (ARVO), työllistymistilastoja, sekä muita käytettävissä olevia alueellisia työllisyystunnuslukuja.

Hankkeen toimijat

Hankkeen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista vastaa digikehittäjistä, pedagogisista asiantuntijoista sekä hankeasiantuntijoista muodostuva hanketiimi, jossa tehtävät jakautuvat

digitaaliseen ja pedagogiseen kehittämiseen sekä hallinnointiin ja seurantaan. Hankkeeseen osallistetaan tietosuojaryhmää, koko opetus- ja ohjaushenkilöstöä, opiskelijoita ja työelämää kehittämistyön yhteydessä. Palvelutarjoajia hyödynnetään ja osallistetaan soveltuvien osien.

Hankkeen kustannukset

	10-12/2025	2026	3/2027
Palvelujen ostot (tekoälyasiantuntijapalvelut, tekoälyhankinnat)	10 000 (sis. alv)	30 000 (sis. alv)	0
Muut kulut (tilaisuudet, ym.)	500	500	0
Henkilöstökulut Oppisopimus- ja HOKS- asiantuntijat	5 000	25 000	5 000
Yhteensä	15 500	55 500	5 000
Yhteensä	76 000 euroa		